

A véletlen hozta úgy talán – vannak, akik sorsnak nevezik –, hogy keresztül-kasul összefonódott az életünk. Nem is tudom, hány osztályban tanítottunk együtt. Csak azt tudom, hogy a tanítványai tűzbe mentek volna érte, ha akarja. De nem akarta. Nem akart soha többet és nem érte be soha kevessebbel, mint amennyi normális mértékkel mérve még akarható. Az emberséges maximumot. Amióta a Lovassyban vagyok, egy igazgatóról sem gondoltam annyira, mint róla: hogy a barátom. Csodálnám, ha egyedül lennék ezzel.

Itt nagyon sokféle diák fér el

SCHULTZ ZOLTÁN

A.I.: Zoli, hogyan lettél tanár, és hogyan lettél matematika-fizika szakos tanár?

Sch. Z.: Nekem családi indíttatásom nem volt a tanársággal kapcsolatban, ebben alapvetően az általános iskolai és a középiskolai tanárim voltak meghatározóak, közülük is azt hiszem a leginkább a középiskolai matematika- és fizikatanárom. Általános iskolás koromban jó tanuló voltam, jó gyerek, csaknem minden tantárgyban ügyes voltam, a tipikus általános iskolai jótanuló, mintagyerek. A biológia tanárom azt hitte, hogy majd orvos leszek, a matematika tanárom azt hitte, hogy matematikus leszek, mindenki úgy gondolta, hogy én ezekre jó vagyok. Fizika tagozatra jártam gimnáziumba, és nagyon hosszú ideig úgy volt, hogy majd a Műszaki Egyetemen építészmérnöknek

megyek. Jártam is rajzolni, tehát tulajdonképpen készültem is erre a dologra. Aztán negyedikes gimnazista koromban döntöttem azt el, hogy nem szeretnék műszaki pályára menni, pontosabban nem is hogy műszaki pályára nem szeretnék menni, hanem hogy jobban érdekelne a tanárság, és ebben tényleg a matematika- meg a fizikatanárom volt a meghatározó.

A.I.: Ez melyik középiskola volt?

Sch. Z.: Ez a törökszentmiklósi Bercsényi gimnázium volt. Akkoriban egész más volt szerintem a megyei jogú városok gimnáziumai és a kisebb gimnáziumok közötti viszony. Talán nem volt színvonalban ekkora különbség az iskolák között. Nálunk akkor Törökszentmiklóson a legjobb tanuló gyerekek szinte mind a törökszentmiklósi gimnáziumba jöttek általános iskola után, például a fizika tagozatra. Úgyhogy sem eredményességben, sem az oktatás színvonalában nem volt akkora különbség, mint ma.

A.I.: Nem bántad meg? Soba nem bántad meg, hogy nem másik irányt választottál?

Sch.Z.: Az építészet most is érdekel, a legújabb irányzatok érdekelnek az építészetben. Leginkább a funkionalista építészet, az ehhez kapcsolódó irányzatok, az ilyen típusú épületek. Tehát időnként fölmerül bennem, igen, hogy tulajdonképpen milyen építész lettem volna. De ugyanúgy tudok örülni egy kinézetében, funkciójában jól sikerült épületnek, mintha azt én csináltam volna. Például a Művészetek Palotája teljes lelkesedést vált ki belőlem, vagy izgalmat. Imádom oda előadásokra járni, mert úgy érzem, hogy maga az építészeti megvalósítás is rengeteget tesz hozzá ahhoz, ami ott történik. Mindig lelkesít az épület, az anyagok minősége, a tér.

A.I.: Lebetetlen nem megkérdezni, hogy ezzel a szemmel ez a felújított Lovassy neked milyennek tűnik?

Sch.Z.: Én szeretem ezt a felújított Lovassyt, úgy gondolom, hogy jól nyúltak hozzá ehhez az épülethez azok a fiatal építészek, akik tervezték. Szerintem nemcsak külsőleg, hanem a feladathoz alkalmazkodóan is jól sikerült átalakítani az épületet. Nekem tetszik ez az épület, akár színvilágában is, bár lehet, hogy én egy kicsit még merészebb lennék, de ez nyilván már egyéni dolog. Az egyetlen, amivel nagy vitám van az épülettel kapcsolatban, az a könyvtár elhelyezése. Megértem egyébként, hogy miért ott van, beszéltem is erről annak idején az építészekkel.

A.I.: Egyetemre hova jártál?

Sch.Z.: Szegedre jártam egyetemre.

A.I.: Eljutott már oda a Lovassy híre? Hogyan találkozta először azzal, hogy Lovassy gimnázium, Veszprém?

Sch.Z.: Eljutott. Szegeden, főleg, amikor végzős voltam már, de előtte is sokat gondolkodtam arról, hogy hol szeretnék dolgozni. Az utolsó egyetemi évben dolgoztam a kísérleti fizika tanszéken ott az egyetemen, jó, csak demonstrátorként, de azt is láttam, hogy az hogyan működik. Az annyira nem vonzott. Nem tetszett nekem annyira, emellett a gyakorló tanításon nagyon jól éreztem magam, és számbavettem azt, hogy hol szeretnék esetleg az országban tanítani. Szolnok megye nem vonzott, bár oda való vagyok, Törökszentmiklóson sem tudtam magam elképzelni, Szolnokon nem nagyon volt lehetőség, és akkor felmerült, hogy hol van egyáltalán jó színvonalú matematikaoktatás az országban. Akkor még nagyon szűk volt azoknak az iskoláknak a köre, ahol speciális matematikaoktatás volt, és ezek között ott volt Veszprém, a Lovassy. Így amikor felsoroltam magamban, akkor azt mondtam, hogy esetleg Veszprémbe elmennék, esetleg elmennék Győrbe, esetleg elmennék Miskolcra. És akkor az egyetemen szakmódszertant oktató tanárnő úgy október környékén, egyszer megkeresett. Elmondta, hogy őt hívták innen a Lovassyból, hogy szükség lenne két új matematikatanárra szeptembertől, és ajánlana-e esetleg valakit, van-e olyan a látókörében, aki alkalmas is a feladatra. És akkor erre azt mondtuk először, mert Gabival együtt jöttünk ide, (Schultz Zoltán volt felesége. A.I.) hogy egy kis gondolkodási időt kérünk. Hát ez a gondolkodási idő nem tartott olyan nagyon sokáig, körülbelül egy óra múlva visszamentünk, hogy igen, ha ő ajánlana bennünket, akkor mi ide szívesen eljárnánk. Volt tehát egy előzetes elképzelés, és ebbe nagyon szerencsésen bele is talált ez a dolog.

A.I.: Ezzel nemcsak iskolát választottál, hanem várost is. Milyennek láttad azt a Veszprémet, ahová egyszer csak megérkeztél?

Sch.Z.: Én izgalmasnak láttam Veszprémet. Akkoriban épülhetett meg a Séd mozi, előtte az a kis tér, a belső udvarok a belvárosban. Amikor jöttünk ide érdeklődni, akkor beültünk a Maricába, és nagyon élveztük. Az első benyomásaim hangulatos terekről, helyekről voltak. Ez ma már talán

nevetségesnek hat, de a nyolcvanas évek közepén sok városban nem voltak ilyen hangulatos helyek, mint itt. Másrészt én nagyon szerettem és szeretek is túrázni, így a város domborzati adottságai alföldi gyerekként nagyon tetszettek. Aztán amikor már itt voltunk, akkor az is szerencsés volt, hogy sokan jöttünk egyszerre fiatal kollégák a Lovassyba, meg az előttünk, utánunk lévő években is sokan jöttek. Így aztán az egyetemen az „E” épületben nagyon sokat jártam programokra, koncertekre, színházi előadásokra. Azt lehet mondani, hogy amihez Szegeden hozzászoktunk egyetemistaként, annak itt volt folytatása, és ez fontos volt. Én jól éreztem magam.

A.I.: Könnyen váltál veszprémivé?

Sch.Z.: Ezt így nem mondanám, hogy könnyen váltam veszprémivé. Jól éreztem magam a városban, gyorsan megtaláltam, hogy mi az, ami engem érdekel, de nem éreztem azt, hogy ez a város könnyen fogad be kívülről jövőket.

A.I.: Miben érződik ez?

Sch.Z.: Leginkább talán abban, hogy ez egy kisváros volt a háború előtt, meg utána is, és a kisvárosoknak megvan az a sajátossága, hogy akik ott élnek, azok szinte mind ismerik egymást. Tudják, hogy ki kinek a kije, milyen családi háttérrel, szóval majdnem olyan, mint egy falu, fél szavakból is értik egymást. Ez a város a hatvanas, hetvenes években hirtelen megnőtt, nagyon sok betelepült volt, de attól még a „mértékadó körök” megmaradtak, szóval megmaradt ez a kisebb kör. Nehezen láttam át, hogy milyen viszonyok vannak a városban, milyen erők mozgatják. Nem volt hiányérzetem, de időnként történtek meg úgy dolgok, hogy nem tudtam, mi van a háttérben.

A.I.: Ma úgy érzed már, hogy belül vagy?

Sch.Z.: Valamennyire igen. Azt gondolom, hogy igen, de ehhez azért sok időnek kellett eltelni, meg annak is meg kellett történnie, hogy elmentem innen a Lovassyból egy pár évre.

A.I.: Zoli, most mondd el ugyanezt a Lovassyra lefordítva! Mert az én személyes élményem az volt annak idején, hogy a Lovassyban sem könnyű belülré kerülni.

Sch.Z.: Én viszonylag szerencsés voltam ebből a szempontból. Eleinte nagyon sokszor hangzott el, hogy a lovassysok ezt tudják, azt tudják. Nagyon sok olyan kolléga van itt, aki itt is érettségizett, úgyhogy eleinte volt olyan érzésem, hogy azokat könnyebben fogadja be az iskola, akik valamikor maguk is lovassysok voltak. Aztán nagyon szerencsés voltam, hogy olyan osztályt kezdtem el tanítani matematikából, fizikából, még akkor számítástechnikából is, ahová sok kiváló képességű gyerek járt, és rögtön az első évben néhányan az Arany Dániel versenyen bejutottak a döntő fordulóba, eredményesek voltak a Mikola versenyen. Erre azért felfigyeltek szerintem a kollégák közül többen is. És akkor ez változást hozott. A matematika munkaközösségen belüli helyzetemet, a munkaközösség vezetőjével való kapcsolatomat, Békefi Zsuzsa volt akkor a munkaközösség-vezető, pozitívan alakította. A következő évben már tanítottam matematika tagozaton, tehát lehetett látni, hogy a Lovassy legkiemeltebb, legféltettebb programjaiba is hamar be tudtam kerülni. A Lovassyban gyorsabban éreztem azt, hogy belül vagyok.

A.I.: Most szándékosan kicsit ironikusan fogalmazok: te viszonylag hamar a versenystálló egyik istálló-mestere lettél. Milyennek láttad a Lovassy légkörét, a Lovassy körül kialakult mitológiát?

Sch.Z.: Én nem láttam akkor versenystállónak a Lovassyt, egyébként ma sem. Nem volt ez annyira érezhető, mint ahogyan ezt kívülről sokan gondolták. Azt láttam, hogy fontos itt az eredményesség, de ezt természetesnek tartottam, már csak azért is, mert én magam is olyan diák voltam, akinek fontos volt, hogy eredményes legyen. Tőlem nem volt idegen ez a hozzáállás, nem éreztem,

hogy túlzó követelmények lennének, hogy kiélezetten versenyfelkészítés folyna. Azt láttam, hogy ez a napi munkának a része, eredménye. A városban hamarabb érzékeltem azt, hogy kiemelt helye van az iskolának. Akkor úgy éreztem, hogy a város, és nyilván a vezetői is nagyon büszkék erre az iskolára. Még olyan apró dolgokból is, hogy az ember elment az orvoshoz, és amikor kiderült, hogy lovassys tanár, akkor – nyilván ugyanúgy gyógyították, mint a többieket –, csak megváltozott az arckifejezés, megváltozott a légkör. Az ilyesmit nagyon jól lehetett érzékelni. Meg hát nyilvánvalóan volt egy olyan adottsága ennek az iskolának, hogy a város értelmiségének egy jelentős része ide járt. Ez egy teljesen egyedi adottság volt, nem volt egy másik, hozzá hasonlóan színvonalas vagy eredményes iskola.

A.I.: Azért az még mindig érdekelne, hogy – akár a Lovassytól teljesen függetlenül is – neked mi a véleményed az elit gimnáziumokról. Már maga a fogalom is kétarcú, lehet nagyon elfogadóan és nagyon elutasítóan használni.

Sch.Z.: Én ebben elfogadó vagyok. Úgy gondolom, hogy az oktatási rendszeren belül helye van azoknak az intézményeknek, amelyek az átlagnál többet nyújtanak, ahol azok a diákok vannak zömében, akik munkával tudáshoz akarnak jutni. Én az elit kifejezés helyett inkább azt mondanám, hogy igényesség, hogy igényes legyen egy intézmény. Ez egyébként nem olyan könnyű, igényesnek lenni, nagyon sok munkával jár. Azt látom, hogy ha bármiféle programot akarunk szervezni, akkor úgy indul el az egész, hogy jó, hát magunk között vagyunk, jó hangulatban leszünk, és akkor az a megvalósítás során egyre igényesebbé kezd válni. Tehát van egy szint, ami alá nem tud menni az iskola. Ezt a kívülálló fogalmazzák meg időnként, ami nekünk föl se tűnik, hogy a Lovassy az egy másik szintje az iskolának, és itt nemcsak az oktatásra gondolnak, hanem úgy általában látják másként a lehetőségeinket. Többször hangzik el, hogy jó, de ezt is csak nálatok lehet megcsinálni. Ez jórészt azon is múlik, hogy mi mit várunk el magunktól.

A.I.: Kanyarodjunk rá most arra, hogy tulajdonképpen hogyan kezdődött el a te kiválasztódásod. Sok osztályban tanítottunk együtt, így azt tudom, hogy téged nagyon szerettek a tanítványaid, nagyon eredményes tanár voltál. És akkor egyszercsak nyilván választút elé kerültél, hogy egyfajta karrierpályát kezdesz el járni, ami óhatatlanul elvezet ettől a munkától, vagy ezt nem vállalod fel, és maradsz tanár.

Sch.Z.: Én nem készültem ilyesfajta szerepre. Valóban így van. Nagyon jól éreztem magam a tanítványaim között, osztályfőnökként is jól éreztem magam, engem feldobott az, ha a diákjaim eredményesek voltak. Lehet, hogy egy kicsit többet is tettem bele magamból, mint amennyit... hát nem is tudom, hogy kell vagy nem kell. De másként nem tudtam csinálni, mint hogy odaadtam magam a diákoknak bizonyos szempontból. Mégis, 96-ban, Arnhofer Misi volt akkor az igazgató, kértem, hogy egy évig ne legyek osztályfőnök két osztályfőnökség után. Akkor már két gyerekem volt, és azt éreztem, hogy úgy nem tudom ezt csinálni, mint előtte, de még nem láttam, hogyan tudom magam kivonni, még nem láttam, hogyan zárul le egyfajta korszak, a diákokkal való nagyon intenzív együttlétnék a korszaka. 1997-ben váltás volt az iskolavezetésben. Akkor sem gondoltam, hogy nekem igazgatóhelyettesnek kellene lennem, de a kollégák emlegették. Persze lehet, hogy már előtte is mondták, csak én nem hallottam meg, és akkoriban jött el az idő, amikor már meghallottam. Ez nem volt tudatos, ilyen értelemben nem volt egy hosszan kiérlelt választás. Akkor szívesen vállaltam azzal együtt, hogy több mindennel járt, a diákmozgalmat segítő tanár is én voltam, egy ideig az AJTP (Arany János Tehetséggondozó Program. A.I.) programfelelős is, tehát megmaradt azért a kapcsolatom a diákokkal, bár egy kevésbé nagy csapattal, mint korábban. Aztán

2000-ben újra szerettem volna osztályfőnök lenni igazgatóhelyettesként is. Akkor is matematika tagozaton tanítottam nagyon sok órában, és úgy gondoltam, hogy ha van egy osztály, ahol én nagyon sok órában tanítok, akkor talán az a jó, ha ott én vagyok az osztályfőnök. Úgy gondoltam, hogy ez jó lenne nekem, és egy matematika tagozatos osztálynak se rossz, ha matematika szakos osztályfőnöke van. Így lettem osztályfőnök 2000-ben megint. Igen, hiányzott. Lehet, hogy én menthetetlenül pedagógus vagyok még ilyen igazgatóhelyettesi meg igazgatói funkcióban is. Tulajdonképpen azt lehet mondani, hogy most is inkább vagyok pedagógus, mint szervezetrányító.

A.I.: Ezzel együtt – és most lépünk is egyet az időben – ezzel együtt volt az életedben egy szakasz, amikor nemcsak a napi tanárságot, osztályfőnökséget, hanem magát a Lovassyt is elhagytad. Önkormányzati ember lettél, irodavezető. Könnyen szakadtál el?

Sch.Z.: A kihívás vonzott, de nagyon marasztalt az iskola. Ez 2004-ben volt. Azt hiszem, az volt a szerencsém, hogy mindig mindent meg tudtam beszélni a családommal, bár ők sokszor mondják, hogy ha nem is tudatosan, de már korábban döntök. Móni, a feleségem igazán jól ismeri a Lovassyt, hiszen itt is tanult, itt is tanít. Jól ismer engem is. Azt hiszem, ő is megérezte, hogy voltaképpen vagy most megyek, vagy már nem fogok váltani. Támogatott ebben, de azt is elfogadta, hogy meghagyom magamnak a visszaút lehetőségét. Ebben is, mint az egész életemben nagyon fontos szerepet tölt be a szűk család, a gyerekeim. Öszintén úgy gondolom, hogy nélkülük sokminden kevésbé harmonikusan sikerült volna az életemben.

A.I.: Tehát hívtak, mentél.

Sch.Z.: Erre nem jelentkezik az ember, szerintem nem is nagyon tudja, hogy mit vállal. Vagy legalábbis én ezt akkor még nem nagyon tudtam. Nyilván nagy szerepe volt a váltásban annak is, hogy akkoriban lovassys tanár volt az alpolgármester (Asztalos István volt nyolc éven keresztül Veszprém humán alpolgármestere. A.I.), Katanics Sanyi volt az Oktatási Bizottság elnöke, mind olyan emberek, akiket közelről ismertem, akikkel sokat dolgoztunk együtt, meg nagyjából egy irányba is gondoltuk tolni az oktatás szekerét. Az én személyem gondolom ebben a szűkebb körben merült fel először, beleértve ebbe Takács Jósikát is, aki szintén lovassys tanár, egykori igazgató volt, és akkor éppen nyugdíjba készült. De nagyon sokáig nem volt egyértelmű, hogy ezt vállalam vagy ne vállalam, éppen azért, mert lehetett azt tudni, hogy most egy időre lezárul az iskolán belüli korszak. Ez egy olyan pillanatban volt, amikor leérettségizett a 2000-ben felvett osztályom. Akkor már csak ott tanítottam, ott voltam osztályfőnök, az összes diák tehát, akit tanítottam, elment az iskolából. Az, hogy innen esetleg elmegyek, nem 2004-ben vetődött fel, akkor már legalább egy éve beszélgettünk róla, és már nem vállaltam új osztályfőnökséget. Általános iskolás előkészítőt sem vállaltam, mert ismertem magam, tudtam, ha vállalom egy ilyen szakkört, és ott megjelenik az a sok értelmes, élénk szellemű gyerek, elkezdem őket tanítani valamire, akkor ismét olyan személyes kötődések kezdenek kialakulni, ami miatt újra nehezen engedtem volna el magamtól ezt az iskolát. Ebben az értelemben már volt egyfajta tudatos felkészülés.

A.I.: Zoli, ezt Takács Jósikától is megkérdeztem, és meg kell kérdeznem tőled is. Oktatási irodavezetőként olyan döntésekben vettél részt, amelyek a város iskoláinak összességét érintették. Lehet-e az ember egy ilyen helyzetben nem lovassys? Lehetett-e, akartál-e ettől független lenni?

Sch.Z.: Szerintem nem nagyon lehet függetlennek lenni tőle. Nem azért nem lehet függetlennek lenni, mert az ember elvtelen módon előnyökhöz akar juttatni egy intézményt, hanem pontosan a Lovassynak a város életében betöltött szerepe miatt nem lehet függetlennek maradni. Én min-

dig azt gondoltam, és most is így van egyébként, hogy egy városnak büszkének kell lenni arra az iskolájára, amely évszázadokon keresztül adott a városnak embereket, nemcsak vezető, hanem egyszerűen „csak” tisztességesen dolgozó, nagy tudású embereket. Vagy azt is lehet mondani, hogy arra az iskolára, amely az utolsó években, évtizedekben nemcsak a megye, de a régió, az egész ország egyik legeredményesebb iskolája volt. Ez olyan érték egy városban, amit őrizni kell, mert ez magától nem marad így. Ha egy város erre büszke, akkor ehhez kell hozzátenni is. Nem hiszem, hogy akkor, abban az időszakban a Lovassy úgy kapott volna többet, hogy annak ne lett volna meg a szakmai indoka. Szerintem arra kell odafigyelni, hogy a szakmai munka, a kiemelkedő szakmai teljesítmény kapja meg a támogatást. Ennyiben nyilván nem tudtam kibújni a Lovassys bőrből, de ha ez nem a Lovassynál, hanem egy másik iskolánál volt így, akkor is azt mondtam, hogy a támogatni kell.

A.I.: A politika azonban forgandó, 2006-ban egy új városvezetés került Veszprém élére, és ezután te viszonylag gyorsan eljöttél a Városházáról. Miért jöttél el?

Sch.Z.: Amikor innen elmentem a Városházára, akkor úgy fogalmaztam meg otthon, hogy ha úgy érzem majd abban a pozícióban, hogy lehet úgy dolgozni az Oktatási Irodán, hogy észreveszik az intézmények, meg úgy általában a város oktatása, ki az, aki ezzel foglalkozik, vagyis az ember személyisége átmege a nagyon sok szűrőn, ha valóban érződik, hogy ki az irodavezető, akkor nekem ezt érdemes csinálni. Ha nem, akkor – ebben megállapodtunk otthon – két-három év múlva megvizsgálom a helyzetemet. Annál sokkal jobban szerettem tanítani, hogy olyan helyen maradjak, ahol esetleg nincs örömöm a munkában, akkor inkább visszajövök, ha kell, húsz órában tanítani. Egyáltalán nem volt semmiféle aggodalom bennem, hogy mi lesz, ha újra tanár leszek. Bár azt sem lehet letagadni, hogy éppen akkor egy szerencsés helyzet volt a Lovassyban kiírt igazgatói pályázat. A politikának tehát nem volt közvetlen szerepe az irányváltásban.

A.I.: Én mindig úgy képzeltem, hogy ha valakiből egy intézmény vezetője lesz, akkor annak van valamiféle víziója az iskoláról, van benne valamiféle értékrend, elkötelezettség. A Lovassyyal kapcsolatban a múltja miatt is, a jelene miatt is még inkább így gondolom. Benned milyen kép él arról a Lovassyról, amit ma te vezetsz, és mi ebben a te szereped?

Sch.Z.: A Lovassyt hosszú távon is, minden tekintetben egy igényes intézménynek képelem el. Ez az oktatásban, nevelésben, a környezeti kultúrában is igényességet jelent. Mindig is nagyon sokszínűnek láttam ezt az iskolát. Soha nem éreztem azt, hogy egyes területeken nagyon kiemelkedő lenne, és a többi tevékenysége csak kullog a sikeresek után. Most olyan szélesebb területekre gondolok, mint a művészet, a sport. Szóval egy olyan iskolát látok szívesen, egy olyan iskolában dolgozom szívesen, amelyben ezek egymást erősítik. Mondják a Lovassyra sokszor, sokan, különböző hangsúlyokkal, hogy főreál, meg elitképző, meg versenyistálló. Ez mind a Lovassy szerintem, de ha egy iskolában, amit esetleg mások főreálnak hívnak, a karácsonyi műsor a Padlás, vagy egy az iskola tanára által írt darab, ami elmenne egész estés előadásnak is, addig lehet főreálról beszélni, de ugyanebben a főreálban történnek ezek meg. Hadd térjek még egy pillanatra vissza az oktatási irodás évekhez. Amikor a harmadik évben karácsonykor eljöttem ide, akkor éppen a Pán Péter volt a karácsonyi műsor. Amikor megnéztem, éreztem ott, hogy akkor már tulajdonképpen hónapok óta – már ami a munkámat illeti – ez esett a legjobban, itt éreztem magam a legjobban. Abból is azt éreztem, hogy itt van a helyem. Én a Lovassyt nagyon toleráns, befogadó iskolának látom egyébként, és ezt minden eszközzel erősíteni is szeretném. Itt nagyon sokféle diák fér el. Akár a

munkához való hozzáállásban is nagyon sokfélék a diákjaink, bár azért azt mondom, hogy a tudás megszerzése majdnem mindenkinek igénye. Nagyon sokféle diák fér el itt olyan szempontból is, hogy kit milyen művészeti terület, zene, sport, egyéb érdekel. Már elég idősök ahhoz, hogy különféle nézeteket valljanak akár politikai szempontból is, és itt mind-mind elférnek egymás mellett, sőt együttműködnek ebben az iskolában. Ezt fontos értéknek tartom, meg célnak is.

A.I.: Zoli, ezt mindenképpen meg akartam kérdezni, de most már látom, hogy itt a helye. Ha egy volt lovassy igazgató, mondjuk ötven évvel ezelőttről bezállhatna az időgépbe, és hirtelen megjelenne ebben a mostani Lovassyban, szerintem elállna a szívverése. Azt hinné, hogy egy másik világba került. Ha visszaemlékszel a saját középiskoládra, a saját gimnazista éveidre, mit látsz, merre fordult a világ a középiskolákkal?

Sch.Z.: Nyilván a diákok magatartásában, a munkához való hozzáállásában tükröződik mindaz, ami az iskola körül egyáltalán van. Ahhoz képest, amikor én idejöttem, és már az is jó huszonöt éve volt, úgy látom, hogy abban van a legjelentősebb változás, hogy a gyerekek programjaiban, a tanuláson kívüli tevékenységükben milyen szerepet tölt be az iskola, meg abban, hogy az ismereteket honnan kívánják beszerezni, milyen módszerekkel. Van egy olyan kérdés is, hogy milyen ismereteket tartanak ők értéknek. Ebben nagy változás van. Az biztos, hogy a lexikális tudás megszerzését egyre kevésbé tartják a diákok fontosnak. Erre azt mondják, majd rákeresünk itt-ott, amott. Úgy gondolják, hogy tudják mi az, ami számukra fontos, és azt leginkább praktikus szempontok szerint határozzák meg. Amit nem gondolnak annak, azzal csak kevesen foglalkoznak. Amiben az iskolának egyre fontosabb szerepe kell, hogy legyen, a beszűrődő, a hozzájuk eljutó ismeretek közötti szelektálást megtanítani, irányítani. Hogy legyenek képesek elutasítani. Ez szerintem nagyon fontos, tudni elutasítani. Hogy ne úgy fogadjanak be dolgokat, hogy nem gondolkodnak, hogy legyen mögötte mindig a mérlegelés, az, hogy mérlegelik az elfogadás következményeit.

A.I.: Nem lenne helyes, ha én válaszolnék a saját kérdésemmre, de ha a saját középiskolás éveimre vissza-gondolok, akkor azt látom, hogy az élet főirányaiban és a felszínén, a külsőségeiben is valami hihetetlen tömegű szabadság van jelen. A szabadság szerintem egyszerre csodaszer és iszonyatos méreg. Te hogy látod, hol vagyunk most ezen a skálán a csodaszer és az iszonyatos méreg között?

Sch.Z.: Én mérlegnek nem tudom felfogni a szabadságot. Nem gondolom a szabadságról, hogy az méreg.

A.I.: Mégis szükségét látod olykor, hogy például megintsd a diákokat a párkapcsolatok folyosói bemutatói miatt, vagy például ha az öltözködésüket összevetjük az egykori kötelező iskolaköpennyel...

Sch.Z.: Persze. A határokat meg kell húzni, meg is teszem, ha szükségét érzem. De az öltözködés például... A hétköznapi öltözködést szerintem nem kell szabályozni. Sok tekintetben szerintem az öltözködés az önmegvalósítás része. Tizenéves diákokról van szó, akik keresik a helyüket, és meg is akarják magukat valósítani. Ez olyan probléma, amivel én nem érzem, hogy foglalkoznom kell. Párkapcsolatokban is...

A.I.: ...csak példának hoztam.

Sch.Z.: Általában azért úgy érzem, hogy van egy egészséges kontroll a diákjaink között. Tehát ha mi tanárként meg merjük fogalmazni, és meg is fogalmazzuk, hogy milyen elvárásaink vannak, akkor a mi diákjaink jól tudnak alkalmazkodni. Annál is inkább, mert általában ezek az elvárások nem durván korlátozóak. Amire úgy egyébként én minden tanárt is biztatnék; hogy fogalmazza meg, mi az elvárása, mert anélkül nem tudunk boldogulni hosszú távon. Persze attól, hogy mi

határozottan megmondjuk, hogy mit szeretnénk, még időnként nekimennek a falnak. Vagy még át is másznak rajta. A mai generációban azt azért nagyon rokonszenvesnek tartom, hogy a diákok zöme vállalja, hogy ezt ő tette, tudomásul veszi, hogy ezzel foglalkozni szeretnénk, nem mennek szembe alapvetően az iskola értékrendjével. Értik, ha hibáztak, értik, hogy ha büntetést kapnak, miért kapták, nyitottak arra, hogy megbeszéljék a problémákat, és ez szerintem fontos.

A.I.: Ez az utolsó kérdés, és ezt szeretném minden volt-van igazgatónknak feltenni. Ez egy Évkönyv, tulajdonképpen egy időkapszula. Száz év múlva is olvashatják. Mit üzenél annak a lovassysnak, aki ezt a könyvet mondjuk száz év múlva a kezébe veszi?

Sch.Z.: Üzenném, hogy soha ne szégyelljék a tisztességes munkát. A tisztességes munka nagy érték, ezt őrizzék meg. Egy iskolának nyilván vannak nagy nevei, híres emberei. Híres tanítványok, híres tanárok. Nélkülük nincs Lovassy sem. De az iskola mégsem belőlük áll feltétlenül, hanem a tisztességes munkát végző diákokból, tanárokból, akik közül természetes módon választódnak ki a kiemelkedő teljesítményt nyújtók. Egyszerre kell tudni tisztelni a kiemelkedő teljesítményeket, meg azokat is, akik egyszerűen, nap mint nap tették, teszik a dolgukat. Meg azt, hogy legyenek erre az iskolára büszkéek! Azért mégis van valami, ahogyan mondani szoktuk, Lovassy szelleme, és hogy ők, az egymásra rakódott nemzedékek a Lovassy szelleme. Igenis, erre tessék büszkének lenni!